

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 440.— | Negyed évre K 110.—
Fél évre „ 220.— | Egy hónap „ 50.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — 10-20

Tisza István-egyetem

Irta: Kardos Albert

Nevet adni egy nagy, egy százados életre hivatott intézménynek sugárzó dicsőség, szinte halhatatlanná lételem; nevet viselni egy nagy, egy halhatatlanná vált férfiúnak magasztos kitüntetés, de egyszersmind súlyos kötelességek hordozása.

A debreceni m. kir. tudományegyetem fölveszi a mai napon gróf Tisza István nevét, hogy viselje nemzedékről nemzedékre, beláthatatlan idők végéig. Debreceni egyetem és Tisza István: ez a két név, ez a két fogalom a mai naptól kezdve végleg össze van forrva; összeforrasztották nemcsak a tanárok kívánsága, az államfő akarata, a kormány rendelete, hanem történelmi előzmények és főképp a nemzeti élet legmélyén rejlő erkölcsi és szellemi kapcsolatok.

Közismert dolog, hogy azt a nemes vetélkedést, amelyet a legfélelmetesebb magyar városok az egyetemért folytattak, Tisza István szava döntötte el Debrecen javára; az is tudnivaló, hogy a ref. egyház a maga debreceni főiskoláját sohasem áldozta volna fel az állami egyetemért, ha maga Tisza István, a ref. egyház egyik főgondnoka nem támogatja ezt az áldozathozatalt.

De ha Tisza Istvánt semmi kötelék sem kötne Debrecenhez, ha semmi része sem volna a debreceni egyetem megvalósításában, akkor sem ismerék magyar embert, akinek a neve méltóbban, ragyogóbb díszszel foglalhatna helyet a debreceni tudományegyetem homlokán, mint a gróf Tisza Istváné.

Tisza István a megtestesült magyar virtust, ezt a szó igazi római és legszebb régi magyar értelmében véve. — A régi magyar virtus egyszerre jelentett erőt és határozottságot, lovagias szellemet és nemeslelkűséget, királyhoz és hitveshez való hűséget, magán- és közéleti becsületességet. S vajjon ezeket a fényes tulajdonságokat ki foglalta inkább magában, mint Tisza István?

A magyar virtusban van egy különös alkotóelem, az, amit egy tréfásnak látszó, de tulajdonképp halálosan komoly népi szólás egy fejez ki: Nem az a legény, aki üt, hanem aki állja. Ha senki más, Tisza István volt az a magyar legény, eszményi magaslatra emelkedve. A gúnynak, a becsmérésnek, a rágalomnak micsoda ütése zuhantak reá már a háború előtt is és

hogyan sokszorozódtak ezek a háború folyamán! A világháború egyik főhősének kiáltották ki az ellenük szövetszertett kis és nagyhatalmak, az emberöldöklés megindítóiként és a vérengzés meghosszabbítóiként átkozta itthon minden kislelkű és gonosz szívé magyar. S Tisza István a költői képzeletet is meghaladó lelki erővel állotta az ellenség és honfitársai részéről egvaránt feléje irányuló ütések, állotta mindvégig az életét kioltó golyvók süvítéséig.

Tisza Istvánnak ez a férfiasága, ez az ütészálló elszántsága sohasem volt szükségesebb, mint most, mikor a magyar nemzetre rázúdultak a csapások, amikor, összaszorított foggal és szorosra fogott ököllel kell elviselnie a legméltatlanabb ütések, mert még nincs itt az ideje, hogy visszaüljön. Annak a nemzedéknek, amelynek ilyen türebben, az ütések kiállásában, a csapások elviselésében kell felnevelődnie és a majdani leszámolásra megedződnie, annak ki lehetne inkább a példaképe, mint a debreceni egyetemnek új nevet adó Tisza István?

De Tisza István a régi magyar nemes virtussal egyesítette magában az újabbkori magyar államférfiak legkiválóbb tulajdonságait is. Széchenyi fajszerejét, Deák hőles belátását, Főtvös emberiségét. Valóban a mai kor Arany Jánosától, ha volna, ő is megérdemelne egy olyan dicső versszakot, amely az ő nagyságát a világtörténelem nagyjainak mértékével mérné és amely szintén azzal szakadna félbe: Elég a példa, fái, Tisza István az!

A debreceni tudományegyetem tehát a mai naptól kezdve Tisza István valódi szelleme, csőséges név fölvétele, a vele járó fényes innep, az egész országnak szóló kijelentések mind hivalkodássá, üres pompává, a ióhiszemiek megtévesztésévé válnak, ha a névvel együtt be nem költözik az egyetemnek akár régi, akár új helyiségeibe Tisza István vallási szelleme, meg nem hamisított teljes egyénisége. Az egyetemnek eddig az ősi ref. kollégium adott halálkot, amelynek falait Csokonai, Kölcsey, Arany lelke szentelte meg. S vajjon e szentelt falak között működő egyetem vallhat-e bátran magáról, hogy bár rövid fennállása alatt is sohasem tért el Csokonainak a világot átölelő emberiségétől,

Kölcseynek szabadságvágyától, szelidségétől. Aranynak romlatlan magyarságától és hittel egyesült türelmességétől?

Azonban ezek a régi nevek a mai egyetemmel csak távoli kapcsolatban vannak, elleben a mai napon felvett név, gróf Tisza István neve a legszorosabb erkölcsi kötelezettségeket rója a debreceni egyetemre. A mai napon a debreceni egyetem ország-világ előtt elkötelezi magát, hogy hív lesz Tisza Istvánhoz, mindazokhoz a magasztos emberi és fenkölt magyar tulajdonságokhoz, amelyek Tiszában egyesültek és nevével válhatatlannul összeolvadtak. Elkötelezi magát tanárainak tudatos akaratából, hallgatóinak lelkes hozzájárulásával, a fentartó államnak szentesítésével.

A mai névfölvétel ünnepe nem a templomban megy végbe, de azért szakasztott mása egyházi szertartásoknak, akár a keresztelésnek, akár a bérmálásnak. Az a keresztvén szent, akinek a nevét kapja a gyermek vagy a serdülő, egy egész életen át vezéresillag ragyog, elérendő példaképpil szolgál az embernek. — Sőt a legmélyebb vallásos felfogás szerint a névadó szent örökös is a nevét vi-

selő gyarló ember fölött, hibáktól, tévedésektől visszatartja, az Istennek tetsző uton viszi előre.

Tisza István ilyen őrangyalí hivatást fog teljesíteni a debreceni egyetem életében. Amíg Tisza István neve tündöklék az egyetem homlokzatán, addig nem költözhetik bele nemzettagadó idegenség, de ki kell vonulni belőle a nemzetesonkító magvarkodásnak is, addig nem üthet benne tanyát a csüggedés és lemondás, de nem válhatik urrá a könnyelműség és kalandkeresés sem, addig nem sodorhatja el a lelkeket akár tudományos, akár politikai ábrándozás, de viszont nem sorvaszthatja el a sziveket a sivar önzés, nem vonhatja a porba a fejeiket az eszméletlen anyagiasság. Tisza István, mint egy magyar Palladium, egyik kezével elriasztja a magyar hünöket, a szalmalángot, a viszályt, a gyűlölködést, másik kezével diadalra segít a magyar jótulajdonságokat: a férfiaságot, a hűséget, a józan belátást.

Gróf Tisza István a magyar erények halhatatlan egyeteme: legyen a debreceni Tisza István-egyetem a magyar erények örökéletű főiskolája.

Három entente bizottság jön júniusban Budapestre

Noseba olasz tábornok a jóvátételről

Budapest, jun. 4. Noseba olasz tábornok, a jóvátételi bizottság budapesti előkészítő bizottságának elnöke, ma a következőképp nyilatkozott egy hírlapíró előtt:

— Anglia és Olaszország már ratifikálta a trianoni békét, most még Franciaország van hátra. A francia kormány ratifikációja után nyomban ultra kelhet a jóvátételi bizottság, melynek jövele egyedül ettől a körülménytől függ. Előreláthatólag ez még június folyamán meg fog történni.

— A jóvátételi bizottság munkájának előkészítésével már régebben foglalkozik egy vegyes bizottság, melyben a magyar kormányon kívül az entente-miszsiók is képviselve vannak. Munkánk jóformán készen van. Egyes minisztériumok ugyan még nem fejezték be teljesen a kárbejelentések statisztikai anyagának feldolgozását, így például hátra van még a honvédelmi minisztérium, a posta és vasutak körébe tartozó anyag feldolgozása, azonban ezt is rövidesen meg fogjuk kapni. A bejelentéseket a megyék terjesztik fel az országos statisztikai hivatalhoz, onnan kerülnek az egyes szakminisztériumokhoz és azoktól hozzánk. Magyarország megyéi közül 12-nek a kárfeletelével teljesen elkészültünk,

bejelentések azonban még mindig jönnek.

A tábornok elmondta, hogy az utóbbi időben ellenőrző szemleutjai alkalmával beutazták az Alföld összes nagyobb városait és községeit és mindenütt a legjobb impressziókat szereztek a magyarokról.

— Az emberek udvariassága, vendégszerete feledhetetlen hatással volt reám — mondta a tábornok. — Az önkö temperamentuma, gondolkodása sokban rokon az olasz mentalitással. Ilyen életrevaló, lelkes és erős akaratú népnek joga van bizni a jövőben.

Más forrásból, teljesen beavatott helyről a következőket közlik:

Magyarországra tulajdonképpen háromféle entente-bizottság jön:

1. Jóvátételi, vagy reparációs bizottság

Ennek feladata azoknak a károknak összegét megállapítani, melyeknek megtérítésére Magyarország köteles, ezeket egysúlyba hozni azzal a kártérítéssel, mely viszont Magyarországnak például a román invázió fejében vár. Ennek tagjai között a hat nagyhatalom: Amerika, Anglia, Franciaország, Olaszország, Japán és Belgium, valamint Görögország és Lengyelország 1—1, a kis entente pedig egy közös delegá-

tussal lesz képviselve. A kártérítések pénzben és élőanyagban fogják megállapítani.

2. Katonai ellenőrző bizottság, vagy kontrolmisszió

Ennek itteni előkészítő szervei az itt időző entente missziók. Ennek feladata ellenőrizni és kezeltülni, hogy a magyar nemzeti hadsereg csupán a trianoni békeben meghatározott keretek között állítsák fel. Ez a bizottság fogja ellenőrizni a magyar hadiszergyáraknak gazdasági üzemekké való átalakítását. A kontrolmisszió joga lesz egy államilag engedélyezett hadiszergyárt kijelölni, mely az entente-bizottság felügyelete alatt fog állani.

A Tisza-egyetem névavató ünnepe

Az egyetem névavató ünnepe az előkészületek már megtörténtek. Az egyetem aulája, a piros tetős fehér épület a Nagyerdő zöld lombozatú fái alatt már várja vendégeit, virágokkal és lombokkal maga is díszesen. Az árbócfákra az aula előtt ismét zászló szökken és a friss szélben vígan lobogva jelenti, hogy a debreceni egyetemnek újra ünnepe van. És örvend holnap mind a piros tetős egyetemi épületek hosszú sora. Klinikák, kórházak, sok év óta üresen és felszerelés nélkül álló épületek örülnek, hogy újra rájuk vetődött a hatalom birtokosainak szeme és hogy az új név felvételével megkezdődik újból felszerelésük bizonyosan hosszú és bizonyosan nagy munkája.

Az egyetem névavató ünnepe nagyon sok illusztris vendég érkezik Debrecenbe. Janikovich Béla volt miniszter, Tóth Lajos államtitkár, Bárczy Dezső és Sváb Gyula miniszteri tanácsosok még tegnap megérkeztek Budapestről. Ma délután 2 órakor megérkezett Balogh Jenő volt igazságügyminiszter, az Akadémia főtitkára. Beöthy Zolt, a Tisza- emlékbizottság nagyevű elnöke, Csengeri János professzor, a kolozsvári egyetem képviselője, Tiszának egykori iskolatársa és Kozma Andor, a Kisfaludy Társaság tagja. Az illusztris vendégeket az egyetem nevében Pokoly József rektor fogadta. Illyefalvi Vitéz Géza, Pap Károly, Tankó Béla és Tóth Lajos professzorokkal. Megjelent a vasutnál az egyetemi ifjuság egy lelkes csoportja is, akik nevében egy bájos fiatal lány izléses hokrétát nyújtott át. Beöthy Zsoltnak. Az ősz tudós meghatva köszöntö meg a kedves figyelmet.

A névavató ünnepre a kormányzó nevében Bethlen István gróf miniszterelnök érkezik le. Kisérletében lesznek Vass József vallás- és közoktatásügyi és Bernolák Nándor dr. népjóléti miniszterek. A miniszterek vasárnap hajnalban 5 órakor érkeznek különvonaton, két szalonkocsiban.

Reggel 8 órakor Vass József kultuszminiszter a római katolikus templomba hajtat, a

Commission de delimitation, határrendező bizottság.

Az általános érdeklődés főleg ennek a működése felé fordul, mert ennek hatáskörébe tartoznak majd a határkiigazítások. Bizonyosra vehető, hogy a bizottság a határvonalrészletek és határáthelyezések, valamint az egységes komplexum kiigazítási területek kijelölésének a végrehajtása alkalmával olyan változtatásokat is fog eszközölni, melyek egyes megszállott magyar városok sorsára nagyfontosságúak lesznek. Igaz, hogy a bizottság határozata nem végleges, fel kell terjeszteni a legfelsőbb fórumhoz, a népszövetséghez, amely aztán végső fokon dönti el a kérdéses területek sorsát.

hol is élt mond. — Bethlen István gróf csak 11 órakor hagyja el a szalonkocsit, amikor aztán az egyetem aulájához hajtat a város ötosfogátán. A miniszterelnök fogadására megjelennek Huberth Ottó főispán, Csóka Sámuel polgármesterhelyettes, a városi tanács és a különböző hatóságok képviselői, a katonaság részéről Kratochvíl Károly tábornok, körletparancsnok, vezérkari főnökének kíséretében, Keil ezredes térparancsnok és a katonai kíséret. A miniszterelnök a katonazenekar hangjai mellett lép a kirendelt díszszáza előtt, a város ötosfogátára száll és az egyetem aulájához hajtat, ahol az egyetemi tanács Pokoly József dr. vezetésével teljes díszöltözetben fogadja.

A névavató ünnep programjában változás állott be annyiban, hogy a testvéregyetemek képviselőjének beszéde után Biharvármegye kiküldöttje üdvözlő az egyetemet. A program a változás következtében így alakul:

1. *Himnusz.* Előadja a m. kir. debreceni 11. gyalogezred zenekara és a kollégium énekkara.
2. Dr. Pokoly József Rector Magnificus megnyitja.
3. Gróf Bethlen István m. kir. miniszterelnök beszéde.
4. Dr. Vass József m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter beszéde.
5. Dr. B. Kun József egyetemi ny. r. tanár alkalmi beszéde gróf Tisza Istvánról.
6. A testvéregyetemek képviselőjének üdvözlő beszéde.
7. Biharvármegye képviselőjének üdvözlő beszéde.
8. Gyűlési István bölcsészethallgató beszéde az egyetemi ifjuság nevében.
9. Szózat. Előadja a m. kir. debreceni 11. gyalogezred zenekara és a debreceni ref. kollégium énekkara.

A névavató ünnepség előreláthatólag fél 1 óráig tart és ekkor tekint meg a miniszterelnök és kísérete az egyetemi építkezéseket. — Fél 2-kor az Arany Bikában rendezett díszebéden vesz részt a miniszterelnök. Délután öt órakor a városháza kistermében az

egyetemi építő bizottság tart ülést Vass József kultuszminiszter elnökletével. Ez alatt az idő alatt az anya- és csecsemővédelem ügyében összehívott társadalmi gyűlésen

Bernolák Nándor dr. népjóléti miniszter elnököl.

Este 8 órakor vacsora lesz a vasuti étteremben és itt várják be a miniszterek a budapesti vonat indulását.

Vasárnap Debrecenben dönt a kultuszminiszter megnyílik-e szeptemberben az orvosegyetem

Előértekezlet a Demke-internátus, közkórház és az Augusztá-sanatorium felhasználása ügyében

A debreceni Tisza egyetem vasárnapi névavató ünnepe nemcsak abból az erkölcsi szempontból lesz nagyjelentőségű és maradandó emlékü, hogy a magyar legújabb kor tragikus hőseinek halhatatlan nevét illesztik a magyar kultúra egyik erős bástyájának a homlokára és ezzel is dokumentálják azt az egyedül helyes gondolatot, hogy Tisza István szellemének kell továbbra is irányítani a magyar közéletet, hanem lesz egy épen debreceni vonatkozásban rendkívüli jelentőségű gyakorlati eseménye is.

Vasárnap délután 5 órakor ülést tart az egyetemi építkezési bizottság a városi tanács, az egyetemi tanács és az érdekelt szakminisztériumok képviselőinek bevonásával. Az ülésre már Debrecenbe érkezett Tóth Lajos dr. államtitkár, Bárczy Dezső pénzügyminisztériumi miniszteri tanácsos, Korb Flóris műépítész, legkésőbb holnap reggelre Debrecenbe érkezik még a kultuszminisztérium, pénzügyminisztérium és népjóléti minisztérium több szakreferense is.

Az ülésen Vass József dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter fog elnökölni, aki debreceni tartózkodását felhasználja arra, hogy az összes illetékes tényezők jelentéseit meghallgassa és ezek alapján az előkészítésre maradó idő rövidsége miatt nyomban döntson abban a kérdésben, megnyitható lesz-e szeptemberben a debreceni egyetem orvosi fakultása. Ha az előterjesztendő jelentésekből kedvező helyzet alakul ki, akkor a kultuszminiszter már a holnapi ülésen ki fogja mondani, hogy az orvosi fakultás provizorikus elhelyezkedéssel már ez év szeptemberében megkezdí működését.

Az orvosi egyetem megnyitásának legfontosabb előfeltétele az, hogy a szükséges intézetek és klinikák elhelyezése biztosítható e. Ebből a szempontból három épület jön számításba: a Demke-internátus, a városi közkórház és az Augusztá-sanatorium. Ha ez a három épület, illetve épületrészlet és berendezése biztosítható, akkor semmi akadály sincs többé annak, hogy a kultuszminiszter már vasárnap délután határozatilag kimondja az orvosegyetem megnyitását.

Hogy e tekintetben a miniszternek pontos felvilágosításokkal lehessen szolgálni, tehát, hogy az összes függő kérdések még ma tisztázódjanak, ma délelőtt 11 órakor az érdekelt bevonásával értekezlet volt a városháza tanácstermében. Csóka Sámuel helyettes polgármester elnököl, jelen voltak Tóth Lajos dr. államtitkár és titkára, Pokoly József dr. egyetemi rektor, Kenéz Gyula dr. udvari tanácsos, egyetemi tanár, Orsós Ferenc dr. orvoskari dékán, Magoss György dr. tisztifőgyészt, Vargha Elemér dr. tb. főjegyző, Csürös Ferenc dr. tanácsnok és

Arany Lajos tb. főszámvevő. Ugyan csak jelen volt az értekezleten Simmó Elemér dr., Szeged városi tisztifőgyésze is, aki Eötvényi Olivérnek, a Demke kormánybiztosának képviseletében jelent meg, mert a kormánybiztos Apponyi Albert gróffal Genfben utazott a népszövetségi liga gyűlésére.

A Demke-internátus

Az értekezlet behatóan foglalkozott az orvosegyetem megnyitásának feltételeként szereplő épületek ügyével. Legelőször a legfontosabb és legkomplikáltabb ügyet, a Demke-internátus kérdését tárgyalták.

Csürös Ferenc dr. tanácsnok bemutatja a város és a Demke szerződését, melyet a napokban hagyott jóvá a belügyminiszter. A szerződés értelmében a város a saját telkén maga építette fel a Demke-palotát, az e célra felvevett kölcsön kamatait és amortizációját a Demke tartozott volna fizetni; ha ezt elmulasztja és a város három ízben bírói eljárást volt kénytelen igénybe venni, akkor a telek és az épület visszaszáll a városra. Ha az egyesület az internátust nem létesíti, vagy ezt ötven év eltelté előtt megszünteti, akkor is a városra száll vissza az épület tulajdonjoga.

Magoss György dr.: A Demke mindezeket a feltételeket nem teljesítette, tehát a szerződés szerint a telek is, az épület is visszaszállt a város tulajdonába.

Simmó Elemér dr.: A Demke a feltevételeket lényegesen nem tudta teljesíteni, hiszen az első évben alig pár hónap volt rendelkezésére, azután jött a mozgósítás és az épületet kivették a Demke kezelésébe és rendelkezése alól. Nem fizette a részleteket sem és ennek szankciója van. A szerződés szövege szerint azonban a városnak bírói uton kellett volna kísérletet tenni követelése érvényesítésére, ezt pedig elmulasztotta. Pedig behajthatta volna, mert a Demkének Szegeden palotája, Makón is háza van. Eötvényi kormánybiztosnak az az álláspontja, hogy a kérdést nem a szigorú jog alapján, hanem a két fél kölcsönös méltányossága alapján kell rendezni. A Demke most gyámság alatt van, mert vezetésében és számadásainál tagadhatatlanul nehézségek merültek fel, de ezek egy-két hónap alatt rendeződnek. E rendezés érdekében a Demke hajlandó lemondani az internátusról, ha megfelelő ellenértéket kap, amelyet a Demke szanalására fordíthat.

Magoss György dr.: A fizetési kötelezettség és a pénz itt csak másodrendű kérdés. Első és legfontosabb feltétel, hogy az internátus lényegesen létesüljön. Ha eddig nem tudta a Demke megcsinálni, lásson hozzá most. A város nem akar pénzbelt nyereségre szert tenni, a város azt akarja, hogy itt

Kitűnő aromás ecet Lőblé ecetgyár
detail üzletében kapható, Piac-utca 77. sz. alatt

internátus legyen. Az egyetem kulturális jelentősége miatt hozzájárultunk ahhoz, hogy a Demke az épületet két évre bérbeadja az egyetemnek, de kikötöttük, hogy a bérlet lejártá után tartozik felállítani az internátust.

Simmo Elemér dr.: Ha ez Debrecennek fontos érdeke és nem ütközik össze az egyetem érdekeivel, akkor a Demke hajlandó felállítani az internátust, amint hogy a Rottóvnyi kormánybiztos fel is állította Szegeden, ahol ez évben már működik is.

Az állam megakarja venni az épületet

Tóth Lajos dr. államtitkár: Az egyben egy harmadik faktor lépett közbe: az egyetem, illetve a kultuszminisztérium. A kultuszminiszter átmenetileg és ideiglenesen az orvosi fakultás céljaira akarja az épületet igénybevenni, de a provizorium után feltétlenül internátust akar létesíteni. E célból az állam meg akarja venni az épületet a várostól és hajlandó megteríteni a város minden eddigi költségét. Kompromisszumot kell tehát létrehozni a város és a Demke közt, hogy az állam szabad kezet kapjon.

Orsós Ferenc dr.: A Demke ma nem lenne képes óriási költséggel üzembe helyezni az internátust.

Simmo Elemér dr.: A Demke elvben hajlandó is a kormány ajánlatáról tárgyalni, ha megfelelő összegű kártérítést kap és ha Debrecen városa is hasonló nyilatkozatot tesz.

Magoss György dr.: Ha az épület átengedéséről beszélünk, akkor a város engedni át és nem adja a Demkének oda spekulációs célokra.

Simmo dr.: Ha a Demke feladná jogát, akkor elveszítene minden lehetőséget a Demke mielőbbi szanalására.

Magoss György dr.: Ilyen uton akarják a Demkét rendezni?

Kenézy Gyula dr.: A dolog úgy áll, hogy a város adott telket, téglát, épületet, a Demke pedig nem adott semmit és most a Demke a kulturát úgy akarná szolgálni, hogy megfelelő pénzért visszaadná az épületet a városnak.

Simmo dr.: Ha Debrecen ma visszakapná az épületet, óriási nyereséghez jutna.

Kenézy dr.: A reális értéket kell számítani.

Tóth Lajos dr. államtitkár: Az internátust ma csak az állam tudja megcsinálni. A Demkéről azt, hogy nyereszkeskedni akarna, nem lehet megállapítani. Tehát arról lehet szó, hogy a Demke lemond az állam javára, az állam pedig megtérít minden költséget a városnak. A város is, a Demke is súlyos teherrel szabadulna meg.

Az orvosegyetemnek kell az épület

Pokoly József dr.: Az egyetemnek feltétlenül szüksége van ma a Demke-épületre, míg az internátus csak későbbi szükséglet. A bérleti szerződés lejárt, a jogviszonyokat tehát rendezni kell.

Magoss György dr.: Jellemző, hogy a várost erről a bérleti szerződésről nem is értesítette a Demke.

Pokoly dr.: Az egyetem számára a provizorium idejére feltétlenül biztosítani kell az épületet.

Csűrös Ferenc dr.: Elsősorban is mindkét félnek ki kell jelenteni, hogy az egyetem bérletét a provizorium idejére meghosz-

szabítják. Megállapítható az is, hogy mindkét fél szívesen látja a harmadik kombinációt, az államot.

Az igazságügyminiszter érdeklődik

Csóka Sámuel: A bérlet dolga nagyon sürgős, mert a katonaság és az igazságügyminiszter is tárgyalnak az épület átvételéről.

Kenézy dr.: Az igazságügyminiszter ebben az ügyben nem ren delkezhetik, a katonaság pedig kijelentette, hogy nem gördit aka dályokat az egyetem működése elé.

Tóth Lajos dr. államtitkár: Holnap dől el, lesz-e orvosi egyetem provizorikusan. Ehez pedig feltétlenül szükséges a Demke. Ha a miniszter elrendeli a provizoriumot, akkor a Demkében el kell helyezni a tervezett intézeteket. A megvételhez a pénzügyminiszter is hozzájárult. Az igazságügyminiszter részéről nagy jóindulat nem remélhető a Szegeden történtek után, ahol a minisztertanácsban kellett őt megszavaztatni.

Magoss György dr.: Az igazságügyminiszternek ebbe nincs beleszólása.

Tóth Lajos dr.: Szegeden sem volt, mert elődje végérvényesen átadta a táblát az egyetemnek és ő a többi miniszter megkérdezése nélkül visszacsinálta a dolgot.

Csóka Sámuel: A körletparancsnok ur a legkonciliánsabban jár el ebben a kérdésben is.

Tóth Lajos dr. államtitkár: Lezsögezi, hogy a bérlet meghosszabbításához mindkét fél hozzájárul.

A közközház

Ezután a városi közközház kérdésének tárgyalását kezdték meg. Itt érdekes vita fejlődött ki az egyetem képviselői és a tanács közt. Az egyetemi tanárok szerint a tandes hajlandóan nyilatkozott a közközház kijavítási költségeinek felét vállalni, ha az orvosi egyetem szeptemberben megnyílik és a provizorium legfeljebb két évig tart. A tanács tagjai ilyen megállapodásról nem tudtak, ilyen értelmű tanácsi határozat nincs is. Végül is megállapították, hogy egy értekezleten volt ilyen irányú megbeszélés. Elvben hajlandóan mutatkozott a tanács, hogy ilyen értelmű előterjesztést tesz a közgyűlésnek. Erre az elhatározásra befolyással volt Tóth Lajos dr. államtitkár azon bejelentése, hogy Bernolák Nándor népielőli miniszter hajlandó az alacsony ápolási díjak miatt előállt deficitet megtéríteni.

Az Augusztá-szanatórium

Érdekes fordulatról számolt be ezután Tóth Lajos dr. államtitkár az Augusztá-szanatórium ügyében. A provizorium idejére szerződés-tervezetet létesítettek az Augusztá-szanatóriummal, illetve a Szanatórium-egyesülettel, amely a tervezetet alá is írta és jóváhagyásra átküldték a pénzügyminisztériumhoz. A jóváhagyás késett, végre is az államtitkár tegnap személyesen ment át a pénzügyminisztériumba és sikerült elérnie, hogy a szerződést jóváhagyták. Mialatt azonban ő a pénzügyminisztériumban járt, megjelent hivatalában Lukács György titkos taná-

csos, a szanatórium-egyesület elnöke és titkáránál kijelentette, hogy a szanatórium-egyesület vissza onja a megállapodást.

Debrecen városa is bizonyos mértékig érdekelve lévén a szanatóriummal, az államtitkár a város közbenjárását kérte, legyen segítségére a kultuszminisztériumnak, hogy a szanatórium-egyesület ne bontsa fel egyoldalul a megállapodást, mert ha ez megtörténik, a kultuszminiszternek nem lenne módjában elrendelni az orvosi fakultás megnyitását.

Az értekezlet ezzel véget is ért. A résztvevők azzal a benyomással távoztak, hogy a Demke-in-

ternátus és a közközház ügyét az egyetemre kedvezően készítették elő és hogy nem valószínű a szanatórium-egyesület részéről, hogy az irósos megállapodást egyoldalul felbontsa, ha ezzel az orvosi egyetem megnyitását teszi lehetővé. A Demke-megvételének ügye nem tisztázódott ugyan teljesen, ez azonban az orvosi egyetem szempontjából ma még közömbös.

Ilyenformán bizonyosra vehető, hogy a vasárnap délutáni értekezleten Vass József dr. kultuszminiszter meghozhatja a döntést és elrendelheti az orvosi egyetemnek szeptemberben való megnyitását.

Nagyatádi nélkül nincs egységes párt

Rubinek Gyula nyilatkozata

Budapesti tudósítónk jelenti: Az egységes kormánypárt megalkotásának ügyéről Rubinek Gyula ma a következőképp nyilatkozott:

— Abból a hírből, hogy az egységes pártról tárgyalások folynának Nagyatádi kizárásával s hogy ilyen akciónak én is részese vagyok, egyetlen betű sem igaz, illet feltételezni is abszurdum. Maga az a gondolat is képtelen, hogy itt Nagyatádi nélkül kormányzópart alakulhasson. A mi engem illet, én semmi esetre sem megyek nélküle és az sem igaz, hogy Schandlnak, Vasady-Baloghnak, vagy bárki másnak nagyatádi Szabó ellen irányuló terveivel volna. Minden józan ember tudja, hogy Nagyatádi nem lehet kikapcsolni, vagy lejártni s hogy a legelvakultabb politika volna az, mely őt arra kényszerítené, hogy ellenzékbe, szélsőségekbe menjen. Az egységes pártról — hiszen nem titok — kombinálnak, gondolkodnak, folytatnak eszmecsereket, de mindig nagyatádi Szabó személyének számba vételével.

— Ami bennünket, kiszagdákat illet, mi azt sem bánjuk, ha ilyen párt létrejön, de csak abban az esetben, ha az a mi programunkat teszi magáévá. Csak olyan kormánypárt lehetséges, a melynek mi vagyunk a gerince, mi aztán felszívunk minden elemet, mely hozzánk csatlakozni akar. Ne felejtsek el, hogy a kormányzáshoz nemcsak program és pártvezérek kellene, hanem tömegek is, melyeket elsősorban a kiszagdapárt képvisel.

Záróbeszéd a költségvetés vitáiban

A nemzetgyűlésen hétfőn kezdik meg beszédeiket azok, akiket ez a jog a költségvetési vita során benyújtott határozati javaslatok alapján megillet, így Vázsonyi Vilmos, Ugron Gábor, Sztéryi József báró, Rassay Károly és Szilágyi Lajos és főleg a miniszterelnök legutóbbi nagy beszédével foglalkoznak. Az ellenzéken azt hiszik, hogy egyik-másik határozati javaslatnál a kormánypárt sok tagja is velük szavaz, mert ezekkel a javaslatokkal a kormányzó pártok értekezleten nem is foglalkoztak s így ezekkel szemben nem állították fel a pártkérdést.

A földbirtokrendező bíróság

Budapest, június 4. Az ország földbirtokrendező bíróság ma délután 5 órakor tartotta alakuló

ülését Tóth János elnöke alatt. Az elnök üdvözlő szavai után nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter mondott hosszabb beszédet, majd Tóth János elnök a legközelebbi ülést június 6-ra tűzte ki.

26 milliárdos költségvetés

Budapest, jun. 4. Hegedűs Loránt pénzügyminiszteriségének első félévi fordulóján, június 16-án terjeszti a jövő évi költségvetést a nemzetgyűlés elé.

Az új költségvetésben a kiadások összege 26—27 milliárd.

A vagyonváltáság tételei még nem szerepelnek a költségvetésben, ehenben az adóbevételek már az új adótörvények és a felemelt adótételek alapján kerültek a költségvetésbe.

A deficit fedezéséről még nem történt döntés, de valószínű, hogy fedezete azzal a pénzügyi művellettel kapcsolatosan fog történni, melyet a pénzügyminiszter egy nagyobb kölcsön kibocsátásával fog lebonyolítani az állampénzügyek rendezése végett.

A Friedrich-párt és az ellenzéki blokk

A Friedrich-párt egyes lapokban nyilatkozott tett közzé, mely szerint az ellenzéki blokkal nem áll összeköttetésben és annak nem tagja.

Ezzel szemben az ellenzék arra hivatkozik, hogy valószínűleg tévedés van a kifejezésben, mert Friedrichék a liberális blokkra gondolhattak, nem pedig az ellenzéki blokkra, hiszen ilyen blokk nincs is, csak az ellenzéki képviselőknek a közszabadságokért való adhoc szövetsége.

Az ellenzéki képviselők egyetlen értekezletén a Friedrich-párt nevében és Friedrich Istvánnal való előzetes megbeszélés alapján résztvett Zákány Gyula, aki résztvett a tanácskozáson, sőt az egyik határozati javaslatot magának vindikálta.

LEGUJABB ARJEGYZÉK

az Arany-Bika divatházban

legújabban érkezett árukról:
I. a. sifon és vászon . . . 45 K-tól
Legjobb zseferek . . . 50 K-tól
Kanavász és oxford . . . 50 K-tól
Kartonok minden színben 45 K-tól
Fehér és színes grenadin 60 K-tól
Selymek 100 c. széles . . 190 K-tól
Mintázott opál 65 K-tól
Női szövetek 100 K-tól
Gyapjú férfi szövetek . . 250 K-tól
Ruhavásznak 75 K-tól
Harisnyák minden színben 48 K-tól
Férfi ingek 200 K-tól
Füredőruhát rendelésre készítünk!

A jövő héten megszűnik a járvány kórház

Május 30-ika, tehát öt nap óta újabb kiütéses tifusz gyanús eset nem fordult elő Debrecenben, úgy, hogy szakértők szerint a járványt megszüntetni lehetett tekinteni. Tegnap azonban ismét előfordult egy gyanús eset, amely így a járvány megszűntét kétségesse teszi.

Az új gyanús beteg a köz-kórházból került ki, ahol egész más betegségben már több mint egy hete feküdt. Egy népes internátus növendéke, de egészen bizonyos, hogy betegségét nem itt szerezte. Valószínű, hogy a köz-kórházban kapta meg egy oda beszállított tifuzos betegől a veszedelmes betegséget.

A veszély így nem tulságosan nagy még akkor sem, ha az illető tényleg kiütéses tifuszban szenvedőnek bizonyul is, ami még nem egészen bizonyos. A köz-kórházban minden elővigyázati intézkedés könnyen végrehajtható.

A járványkórház betegeinek állapota kielégítő. Ezen a héten 3 beteg hagyta el a kórházat gyógyultán és valószínűleg a jövő hétre 4-6 kivételével minden beteget elhocsát a járványkórház, amely ekkor beszünteti tevékenységét és még a megmaradt betegeket a köz-kórháznak adja át. A kiütéses tifusztól ugyanis ezek is kigyógyultak, de annyira gyöngék, hogy utólagos ápolásra van szükségük.

Kettős öngyilkosság a Nagyerdőn

Marólugot ivott egy szerelmes pár

A nagyerdei rendőri kirendeltségnek ma délután telefonon jelentették az Augusztia szanatóriumtól, hogy a szanatórium háta mögött az erdőben egy fiatal ember és egy leány hullájára bukkantak. A kirendeltség értesítette az esetről a mentőket, akik a szanatóriumhoz érkezve megállapították, hogy a fiatal pár még él. Megállapították a mentők azt is, hogy mindketten marószóddal mérgezték meg magukat.

A mentők a kórházba szállították a két szerencsétlent, akik ezalatt sem tértek eszméletre. Még szállítás közben mindkettő vért kezdett hanyani. A köz-kórházban a nagyerdei rendőri kirendeltség megkísérelte az öngyilkosok kihallgatását, de eszméletlen állapotuk miatt ez nem sikerült. Az orvosok megállapítása szerint az öngyilkosok egyike sem éri meg a reggelt.

Az öngyilkos pár kilétét eddig nem sikerült megállapítani. Ruháikban semmi személyazonosságot igazoló iratot nem találtak. A leány bluzában találtak csak egy levelet és egy fényképet. A fényképen együtt vannak lefotografálva az öngyilkosok. A fiu katonaruhában van. A fénykép hátlapjára erőteljes és gyakorlott kézre valló írással föl van írva: *Kállai József.*

A levelet valószínűleg a fiu írta a leánynak. Ez a levél világít be a tragédiába. A fiu ugyanis arról panaszkodik, hogy nem szeret Debrecenben élni, nem szeret távol lenni a leánytól, egyúttal pedig heves szavakban fejezi ki a leány iránt érzett szerelmét. Valószínű, hogy a leány vidékre való és rövid tartózkodásra jött be Debrecenbe. Itt aztán közösen határozták el, hogy megválnak az élettől.

Ki kérte és ki adta Debrecennek az egyetemet?

Erre a kérdésre a legegyszerűbb felelet volna: Debrecen sz. kir. városa kérte és a magyar törvényhozás adta. De a debreceni egyetemnek mai korszakos napján, névavató ünnepén nem elégedhetünk meg egy ilyen általános kijelentéssel, mert az, bármilyen sokat foglal magában, mégis keveset mond, csak színtelen nyomot hagy lelkünkben.

1911. október 26-án jelent meg Debrecen sz. kir. város küldöttsége az országház kupolatermében a kormány előtt. A küldöttség a városi tanács, a törvényhatósági bizottság küldöttein kívül magában foglalta Debrecen minden nevezetesebb egyházi, társadalmi, közművelődési intézményeinek, hivatalainak és testületeinek a képviselőit.

Kovács József polgármester terjesztette elő a város kérelmét, fejtette ki mindazokat a hathatós érveket, amelyekkel Debrecennek az egyetemhez való régi jogait és jelenlegi hivatottságát bizonyította. A kormány nevében gróf *Kluen-Héderváry* Károly miniszterelnök és gróf *Zichy* János közoktatási miniszter válaszoltak a legbiztosabban, a legkedvezőbben.

Érdekes volt azonban a nagyszámú küldöttségben és a küldöttséget fogadó miniszterek kíséretében az orsz. képviselők nagy csoportjában két férfit megfigyelni. Két hatalmas termetű, egyenes tartású férfi volt ez, akik mindketten szinte félre-

húzódva, magukat mintegy szándékos hallgatásra, látszólagos érdektelenségre szorítva állottak a tömegben. Az egyik dr. *Kenézy Gyula*, a debreceni bábaképző igazgató orvosa, a másik gróf *Tisza István*, Arad város orsz. képviselője volt.

Bármilyen hallgatólag szerepet vitt is ez a két férfi ebben a debreceni egyetem megvalósítására nézve történeti fontosságú jelenetben, mindenki érezte, mindenki tudta, hogy Debrecen az egyetemhez vivő úton dr. *Kenézy Gyula* a városi közgyűlésnek akkori vezetője, hogy az érvek, a bizonyítékok az ő fáradságtalan elméjéből valók, hogy a felajánlott áldozatok az ő lelkes izgatására határozottak el. De azt még inkább érezte és tudta mindenki, hogy a kormány a vetélkedő városok, Kassa, Szeged, Temesvár közül azért választotta ki és az udvar által kegyelt Pozsony mellé azért állította oda társul Debrecen, mert gróf *Tisza István*, a nemzeti munkapárt vezetője, úgy látta jónak, a magyar nemzeti művelődés, magyar szellemi haladás érdekében úgy találta helyesnek.

Amikor Debrecen a mai napon a legméltóbb módon rója le kegyeletos hálóját *Tisza István* iránt, az iránt, aki adta a városnak az egyetemet, bizonyára illel elismeréssel megemlékezni *Kenézy Gyuláról*, arról, aki kérte a városnak az egyetemet.

„Be fogom huzni Fridrich és Fényest“ A Tisza-pör harminckilencedik napja

Budapest, június 4. A mai tárgyalást *Gadó István* elnök fél 10-kor nyitja meg.

Kósa Ernő őrnagy a mai nap első tanuja. Nincs tudomása arról, hogy kik gyilkolták meg Tiszát. Engem — mondja — mint a rákoscsabai tartalékos tiszti iskola parancsnokát a hadügy-minisztériumból az Astoria elé rendelték október 31-én. Kordont vontunk az erőnek erejével az Astoriába hatolni akaró csőcselék és munkásság ellen, akik *Lukachich* fejét követelték. Délután 4 és 5 óra között lejött egy polgári egyén, aki azt kérte, engedjük meg, hogy *Lukachich* eltávolítsuk. Magam szaladtam *Lukachich*-hoz és kiengedtem a kapun.

További vallomása során elmondja, hogy a Magyar-utcában nem volt kordon.

Elnök: Nem hallott valakit beszélni arról, hogy Tiszát elteszik láb alól? Nem látta ott *Kérit*, *Friedrich* és *Fényest*?

— Nem hallottam beszélni a gyilkosságról.

Gál Jenő dr. kérdésére megismétli, hogy ha nyolc fegyveres katona kiment volna a Magyar-utcai kapun az önkéntesek szemláltára, ezek azt feltétlenül jelentették volna neki, mint rendkívüli dolgot.

Gerlóczy József banktisztviselő mint tartalékos hadnagy szintén ki volt rendelve az Astoria védelmére. A Magyar-utcai kapu le volt zárva, civilek nem jöhettek át soha a katonai kordonon. Amikor este *Károlyi Mihály* az erkélyről beszélt a néphez, alkalmasnak látták az időt arra, hogy *Lukachichot* kivessék a Magyar-utcai kapun. Félóra múlva hallotta, hogy Tiszát meggyilkolták. Felolvassák *Zerkovitz* Emil mi-

niszteri tanácsos, majd *Petersen* János vallomását felvett jegyző könyvet, majd *Bárczy* Jenő szingagatót hallgadják ki.

Schmiedek Ignác következik. A rendőrségen azt állította, hogy *Fényes* is részes a gyilkosságban, mozt azonban ezt nem állítja.

Elnök figyelmezteti a korábbi vallomásaitól való eltérésekre, mire *Schmiedek* szabadkozik, hogy az unokabátyjától hallotta azokat, amiket a rendőrségen mondott.

Szieber Ignác építész: 1918. november első napjaiban *Dobó* azzal dicsekedett előtte, hogy ő is résztvett Tisza meggyilkolásában: Körülbelül egy évvel ezelőtt hamis feljelentés miatt tartóztaták a Margit-körúti fogházban *Hüttnerrel* együtt volt bezárva. *Hüttner* ekkor azt a kijelentést tette, hogy a polgári tárgyaláson *Friedrich* és *Fényest* be fogja huzni.

Elnök (*Hüttnerhez*): Igaz az, hogy maga ilyen nyilatkozatot tett? — *Hüttner*: Igen. — **Elnök**: Használta azt a kifejezést, hogy behuzza *Friedrich* és *Fényest*? — *Hüttner*: Lehet, igen.

Polónyi Dezső dr.: Tudja-e tanu, hogy ki jelentette fel? — **Szieber**: Kérem, én hallottam valamit, én nyomozó parancsnok voltam és olyan utasításokat kaptam, amiket nem akartam követni. — **Elnök**: Ez nem tartozik ide. — **Polónyi**: Igen, ide tartozik. Ez a dolog úgy áll, hogy *Heltai* kitalált egy mesét *Friedrich* személyével kapcsolatban, hogy *Sztupka* őrmagnál behízelte magát.

Polónyi Dezső dr. zárt tárgyalást indítványoz, amit az elnök elrendel.

A zárt tárgyalás 2 óra előtt 5 perccel ért véget. Az elnök után újra megnyitotta a tárgyalást és folytatását hétfőre halasztotta.

Kun Miklós merénylőjének kihallgatása

Az elvált asszony öngyilkos kísérlete

A *Kun Miklós* dr. ügyvéd ellen elkövetett vakmerő orvátámadás tettesét, *W. Jenőt* ma hallgatták ki a debreceni államrendőrségen *Papp Lajos* rendőrfogalmazó.

W. Jenő nem tagadott semmit. A kérdésekre elmondta, hogy nagyfokú elkeseredettségében követte el a tettet és ezt az elkeseredettséget főként az okozta, hogy nővére a válópör miatt öngyilkossági kísérletet követett el; kinyitotta lakásukban az egyik gázcsapot és szájába vette, a család azonban idejekorán észrevette az öngyilkos kísérletet és megakadályozta a szerencsétlenségét. Emiatt érzett rendkívüli elkeseredettségében támadta meg és ütötte le az ügyvédet egy acél sodronyból való bottal.

A merénylő szerencsére nem ejtett súlyos sebeket a megtámadott ügyvéden. *Kun Miklós* dr. sebei az orvosi vizsgálat megállapításai szerint nyolc napon belül gyógyulnak.

W. Jenőt kihallgatása után elbocsátotta a rendőrség és az ügyet a járásbíróshoz tette át, ahol könnyű testi sértés miatt indul meg az eljárás *W. Jenő* ellen.

Tőzsdei magánforgalom

Budapest, jun. 4. A tőzsdei magánforgalomban a magasabb zürichi megnyitással összefüggésben lanya volt az irányzat. Ennek megfelelően a valuták és devizák is gyengültek. Márka 3.60—3.62 és fél, dollár 228 (tegnap délután 240 volt), cseh korona 3.45, lej 3.90, arany 759—760.

A kifizetések piacán: Bécs 39 és fél, Berlin 3.75, Prága 3.47 és fél, Bukarest 3.97 és fél. Zürich, jun. 4. (Megnyitás.) Berlin 8.97 és fél, New-York 574, Milano 29.90, Prága 8.35, Budapest 2.42 és fél, Zágráb 4.25, Bukarest 9.45, Varsó 0.55, Bécs 1.32 és fél, Osztrák bélyegzett 0.99.

Zürich, jun. 4. (Zárlat.) Berlin 8.97 és fél, Hollandia 196 és fél, New-York 573, London 22.23, Páris 47.40, Milano 29.80, Prága 8.35, Budapest 2.40, Zágráb 4.25, Bukarest 9.45, Bécs 132 és fél, Osztr. bélyegzett 0.99, Varsó 0.55.

— **A liszteszások forgalmának szabályozása.** A m. kir. közlelmezési miniszter ur 33305—1921. sz. alatt kelt és a Budapesti Közlöny 118. számában közzétett rendeletére, a mely a hatóságilag kiutalt örleménnyel töltve átvett zsákok forgalmát szabályozza és a zsák biztosítékok, a zsák használati díjak és a kopási díjakat megállapítja, a helybeli malnok és a kereskedők figyelmét felhívjuk. Debrecen, 1921. június 4. Közlelmezési ügyosztály.

Vegyetek menekült bélyegeket!!

Tisza István debreceni levelei

Ismeretes dolog, hogy Tisza Istvánt sokszoros egyházi, családi, baráti és gazdasági kötelek fűzték Debrecenhez. Szinte magától érthető, hogy akikkel Debrecenben levelezésben volt, azok jórészt megőrizték a hozzájuk érkezett leveleket. Ez azonban csak akkor vált nyilvánvalóvá, amikor gróf Tisza István nevelője, a mindnyájunk kedves emlékezetében ma is élő Géresi Kálmán meghalt. Nála, aki fél-százados kapcsolatban állott a Tisza-családdal és főképp Tisza Istvánnal, valóban sok levél gyűlhetett össze a hosszú évek során, csak hogy ezekből sok el is kalódott.

A boldogult Géresi hagyatékában levő levelekről tudomást szerzett az országos emlékbizottság, de azt is megtudta, hogy még gazdagabb és még értékeesebb levéltáranyag található Tóth István építésznek, a debreceni egyetem építkezése fővállalkozójának birtokában. Tisza István ugyanis a VII. és VIII. osztályt együtt járta Tóth Istvánnal, kegyelmei között példás, a valóság határait majdnem meghaladó barátság fejlődött ki, amelyen Tisza életének óriási méretű fordulatai nem változtattak és amely mindvégig rendületlenül fennmaradt a hatalmas államférfi s az egyszerű debreceni polgár között.

Az országos Tisza-emlékbizottság azonnal átlátta, hogy e debreceni levéltáranyag nagy kincs, felbecsülhetetlen érték lehet Tisza István életrajzára nézve s fölkerítte dr. Pápay József egyetemi tanárt, hogy a levéltáranyagot vizsgálja meg, szedje össze s ha eredetiben nem, legalább másolatban szerezzék meg az emlékbizottság részére. Pápay — bár ez a foglalkozás az ő tulajdonképeni hivatásától, a nyelvtudomány művelésétől elütött — a legnagyobb készséggel vállalta a megbízást, annyival inkább, mivel Géresi Kálmán végrendeletileg Pápayt, mint régi meghitt és bizalmas emberét kérte föl könyvtárának és iratainak halála után való rendezésére.

A híres nyelvtudós nagy lelkesedéssel fogott hozzá feladatához és mennél inkább belemerült annak a teljesítésébe, annál inkább meggyőződött, hogy a debreceni levéltáranyag elsőrendű érték, amely nélkül Tisza élete folyása, főképp ifjúkora talán teljes hiúsággal meg sem rajzolható. Különösen a Tóth István által őrzött, több, mint 40 évre (1876—1918.) terjedő levelek mondhatók rendkívül becseseknek. Talán azok a levelek a legérdekesebbek, amelyeket Tisza István külföldi egyetemokről, Berlinből, Heidelbergből küldözgetett barátjának és amelyekben teljes gazdagsággal tárul fel Tisza Istvánnak oly korán fejlett elméje és oly melegen érző szíve.

E levelek, akár a Géresi hagyatékhoz tartozók, akár a Tóth István birtokában levők, most még nem bocsáthatók közre szö-

szertinti szövegükben, de tartalmuk legfontosabb részeit, kiváltképp a politikai és közéleti vonatkozásokat, már ez idő szerint is felhasználhatja az avatott történész. Felhasználhatja, mert dr. Pápay József e levéltáranyagot gondosan, mondhatni történetírói hitelteliséggel lemásoltatta, rendszerezte és ilyen alakban be-küldötte a Tisza-emlékbizottságnak.

Az emlékbizottság, amely nem csak Tisza István politikai híveit foglalja magában, hanem írókat és történettudósokat is, bizonyára gondoskodni fog, hogy a Debrecenből előbányászott levélkincs kellő időben és kellő formában nyilvánosságra jusson. Meg vagyunk győződve, hogy a közrebocsátandó levelek, ha lehet, még nagyobbak, még igazabbak, még egészebb férfiak fogják mutatni Tisza Istvánt, a magyar nemzetnek ezt az eléggé meg nem gyászolható vértanúját.

Kun Béla bukaresti ügynökét letartóztatták

Rozvány Jenő a bolsevisták szolgálatában

Békéscsaba, jun. 4. Bukaresti híradás szerint az ottani rendőrség bolsevista fizelmek miatt letartóztatta Rozvány Jenő drt, aki régebben a nagyváradi szocialdemokrata párt tagja volt és a háború alatt Oroszországban szoros barátságba került Kun Bélával. Most is sikerült vele összeköttetést találni és Kun Béla tudára adta, hogy a bolsevik propaganda centrumát Romániát szemelte ki és meg is bizta Rozványt, hogy ebben az irányban agitációt fejtsen ki. Ilyen programmal érkezett Bukarestbe Rozvány, akit azonban rögtön letartóztattak.

GAZDÁK ÜGYEI

A 15 százalékban tervezett örösi adó ellen az országos magyar gazdasági egyesület, a magyar gazdaszövetség, a magyar fővárosi malomegyesület, vidéki malomiparosok országos egyesülete és az országos molnár egyesület kellően megokolt közös kérényt adtak Hegedűs Loránt pénzügyminiszterhez. Ezen felterjesztés a debreceni gazdasági egyesület titkári hivatalában bármely nap délelőtt megtekinthető.

Szólómoly elleni védekezés céljára használható nikotinszulfát kiadásához szükséges utalványokat a debreceni gazdasági egyesület titkári hivatala ad ki, de csak debreceni és általa ismert felnőtt egyének részére. — Tekintettel a készlet csekély voltára, felkértenek a már utalványt kapott szőlőtulajdonosok, hogy a kiváltott mennyiséget vegyék át a nagytőzsdében.

Cséplésre alkalmas szuchakállói szén érkezett a villanytelepre. Erdeklődők ott megtekinthetik és bővebb értesítést nyerhetnek a gazdasági egyesület titkári hivatalában.

Magyarország megtagadhatja Nyugatmagyarország átengedését

Páris, jun. 4. A Temps vezércikkével ir az osztrák kormányválságról, kapcsolatosan a csatlakozási mozgalommal és a nyugatmagyarországi kérdéssel. A cikk gondolatmenete az, hogy Franciaország átengedi a szerepet közép-európai szövetségeseinek, hogy ők tiltakozzanak az ausztriai áramlat ellen, amely csatlakozást kíván a német birodalommal. Ez a tiltakozás délszláv részről már meg is történt.

A francia kormány osztrák szövetségeseinek abban a felfogásában, hogy a német birodalmi kormány óvakodni fog az osztrák csatlakozási mozgalom támogatásától, mert jól tudja, hogy a maga érdekeinek sirját ásná meg ezzel, de figyelmezteti Wirth kancellárt, hogy a bécsi német birodalmi követ egészen más viszeken evez. Magyarország teljes

joggal tagadhatná meg Nyugatmagyarország átengedését, hiszen saját függetlenségét veszélyeztetné, ha Ausztriával együtt a nyugatmagyarországi terület is a német birodalomhoz kapcsolódna. Ha Magyarország ezzel a megokolással vonakodna a békeszerződés rendelkezését teljesíteni, Franciaország érthetőnek tartaná ezt, mert maga sem hajlandó Nyugatmagyarországot az alldeutsch Ausztriának kiszolgáltatni.

A rutének a román annexió ellen

Prága, jun. 4. A Lidove Noviny közli, hogy Kárpát-Oroszország ama községei, melyeket Románia kapott, tiltakoznak a bekebelezés ellen. 23 községben a lakosság tüntető népgyűléseket rendezett, mert nem akar román fenhatóság alá kerülni.

A franciák megszüntetik a szankciókat

Feltétel: Bajorország lefegyverzése

Páris, június 4. Briand miniszterelnök több képviselő előtt kifejtette, hogy az áprilisi szankciókat azonnal érvényen kívül fogják helyezni, mielőtt a bajor polgárőrség lefegyverzése megtörtént.

Az angol kormány erről tudomással bír és helyesli az eljárást.

Angol-francia-amerikai szövetség a németek ellen

Bécs, jun. 4. A Mittagszeitung beavatott diplomáciai forrásból közli: A francia kormány újból visszatért arra a régebbi tervére, hogy Angliának és Amerikának szövetségbe kell lépnie Franciaországgal, esetleges német támadás ellen. 1919-ben Wilson, Clemenceau és Lloyd George már aláírta ezt a szövetségtervezetet. Most illetékes francia lényezők újból fáradoznak e szövetség létrehozásán és azzal érvelnek, hogy ha az létrejönne, Franciaország minden egyéb katonai szankcióról lemondhatna Németországgal szemben és ez lényegesen enyhítené a nemzetközi helyzet feszültségét. Briand most is érintkezésben van Hardinggal és eszmecsere folyik erről a beláthatatlan fontosságú tervről.

Felsőszilézia

London, jun. 4. A felsősziléziai probléma megoldása még jóideig fog magára várni. A brit külügyminisztériumban azt mondják, hogy a legfelsőbb tanács aligha ülhet össze a jövő szerdán, amint tervezték, hanem legkorábban e hó derekán.

Róma, jun. 4. A külügyminisztériumban illetékes részről azt a felvilágosítást adták, hogy a francia lapok közlései Sforza gróf állítólagos felsősziléziai javaslatáról légből kapottak. Az

olasz külügyminiszter nem ajánlott semmiféle demarkációs vonalat és tökéletesen egyetért az angol kormánnyal abban, hogy a felosztásnak a népszavazás eredményéhez képest és szigorúan a népakaratnak megfelelően kell megtörténnie. Ezért sürgeti az olasz külügyminiszter is a legfelsőbb tanács összehívását.

LEGSZEBB KALAPOK FRANK EDENEL.

Az entente nem törli IV. Károlyt Svájcban

Genf, jun. 4. A szövetséges hatalmak genfi képviselői demarsot intéztek a svájci kormányhoz, amelyben hivataloznak arra, hogy Károly király svájci tartózkodása, amely közleges volt volt országaihoz, esetleg kellemetlen komplikációkat eredményezhet, mert megismétlődhetnek a multkorai események.

Ezért a hatalmak, bár nem akarnak beavatkozni Svájc belügyeibe, mindazonáltal azt hiszik, hogy Svájc nem engedne helyet IV. Károlynak, hanem inkább Svájcban telepednék le.

— Ipari munkaközvetítés.

A debreceni hatósági munkaközvetítőnél foglalkozást kaphat: szakmunkás férfi 96, nő 6, segédmunkás férfi 12, nő 29. Foglalkozást keresnek: szakmunkás férfi 199, segédmunkás férfi 29, tanoncuk keresnek helyben 4.

Uj nyári :: divatlapok

érkeztek HEGEDŰS ÉS SÁNDOR Irod. és nyomdai váll. könyvkereskedés, Plac-utca 34. sz.

MEGINDULT az autobszforgalom Debrecen-Derecske és Berettyóújfalú között. Indulás Debrecenből a vasuti állomástól: hétfő, kedd, szerda délután 4 órakor, csütörtök, pénteken reggel 4 órakor és pénteken délután 5 órakor és aznap mindég vissza.

HIREK.

**Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy Isteni örök
igazságban,
Hiszek Magyarország
feltámadásában.**

— **Vasárnapi istentiszteletek** sorrendje a református templomokban: a Nagytemplomban d. e. 10 órakor prédikál Varga Ferenc s. lelkész, d. u. 5 órakor prédikál Gábor András s. lelkész. A Kistemplomban d. e. 9 órakor prédikál és az elemi iskolai növendékeket konfirmálja Uray Sándor lelkész, ágendázik Nagy István vallásitanító lelkész, d. u. 3 órakor gyermekistentiszteletet tart Varga Ferenc s. lelkész. A Kossuth-utcai templomban d. e. 8 órakor ifjúsági istentiszteletet tart dr. Varga Zsigmond lelkész-képzőintézet tanár, d. e. 10 órakor prédikál és az elemi iskolai növendékeket konfirmálja Szele Miklós vallásitanító, ágendázik Mezei Béla s. lelkész, d. u. 3 órakor gyermekistentiszteletet tart Nagy István vallásitanító lelkész, d. u. 5 ó. prédikál Mezei B. s. lelk. Arpádtéri templomban d. e. 10 ó. prédikál s az elemi iskolai növendékeket konfirmálja dr. Révész Imre lelkész, ágendázik Kiss Andor s. lelkész, d. u. 5 ó. gyermekistentiszteletet tart Gencsy Béla s. lelkész. Az ispotályi-templomban d. e. 10 ó. prédikál Erdélyi Sándor s. lelkész, d. u. 3 ó. gyermekistentiszteletet tart Kalmár Dániel s. lelkész. a homokkerti imaházban d. e. 10 ó. prédikál Nagy István vallásitanító lelkész, vasárnapi iskolák a szokott helyen és időben. A Konfirmált Leányok Szövetsége összejövetelén d. u. félég órakor bibliát magyaráz dr. Révész Imre lelkész.

— **Június 11-én lesz a közgyűlés.** A városi tanács úgy intézkedett, hogy a múlt hónapról elmaradt rendes közgyűlést szombaton, június 11-én tartják meg. A közgyűlés tárgysorozataiba eddig 72 tárgyat vettek fel.

— **A családi pótlék.** A Vass Károly dr. tb. tanácsnok vezetése alatt álló személyi ügyosztályban most fejezték be az összes ideiglenes városi alkalmazottak családi pótlékára vonatkozó munkálatokat, melynek folyamán több mint 200 ideiglenes alkalmazott családi pótlék igényét bíralták el a legméltányosabban. A jövő héten kezdi meg az ügyosztály a nyugdíjasok családi pótlékának folyósítását.

— **A köztemetői bizottság.** A köztemető bizottságba minden vallásfelekezet, így a róm. kat. egyház is kiküldte megbízottját Pálffy Béla, a Terézium igazgatója személyében.

— **A községi iskolaszék hölgytagjai.** A községi iskolaszék a törvény szerint kiegészíti magát olyan tagokkal is, akik a köznevelés iránt érdeklődéssel viseltetnek. Ilyen női tagokul választotta meg a községi iskolaszék, mely egyúttal mint óvodai felügyelő bizottság is működik, a következő urhölgyeket: dr. Baltazár Dezsőné, Berger Mórné, özv. Brunner Edéné, Csanak Józsefné, Fráter Erzsébet, özv. Géresi Kálmánné, özv. Koncz Ákosné, Márk Endréné, Sass Béláné, Szentkirályi Tivadarné, Szele Györgyné és özv. Joó Istvánné. Az óvónők és gyermekmenház vezetőnők részéről bevalasztották Nagy Ida Sziv-utcai óvónőt.

Tisza István a debreceni ref. gimnáziumban

Tulajdonképp a debreceni ref. gimnáziumnak volna joga arra, hogy gróf Tisza István nevét fölvegye, abból indulva ki, hogy az iskolákat leghíresebb tanárukról vagy leghíresebb növendékeikről szokták elnevezni.

Tisza István a gimnáziumnak mind a nyolc osztályát a ref. gimnáziumban végezte, ellenben a mai állami egyetemet megelőző ref. akadémiának nem volt hallgatója. Hogy ezt a különben ismert tényt most a nyilvánosság előtt megállapítsam, arra az indít, hogy nemrég egy fővárosi hírlap („Az Ujság” 1921. V. 15.) hibás adatokat közölt Tisza István tanulói pályájáról.

Hogy miképp végezte Tisza István a gimnáziumi osztályokat, arról általános felvilágosítást meríthetünk egy nagyon is hiteles forrásból, Géresi Kálmánnak, Tisza István nemrég elhunyt nevelőjének följegyzéseiből, amelyeknek idevonatkozó része szó szerint így szól:

„István a gimnázium 6 osztályát mint a debreceni reform. gimnázium magántanulója vezetésem alatt végezte, vizsgálatait Debrecenben mindig egyformán kitűnő eredménnyel és mindig szülei és nagyapja jelenlétében tette le.”

Tudva azt, hogy Géresi Kálmán 1869 tavaszától 1873 őszéig, tehát mintegy ötöt fél évig tartózkodott Tisza Kálmán házában, ebből egyszerűen az is kitűnik, hogy Tisza István az I—VI. osztályt körülbelül négy év alatt végezte, tehát két olyan iskolai év is volt, amelyben 2—2 gimnáziumi osztályt végzett.

Igy történt, hogy mikor Tisza István magántanulóból nyilvánossá lett, mint 12 éves múlt

fiú kezdte járni a VII. osztályt és hogy a 14 évet alig egy hónappal haladta meg, amikor nemcsak a VIII. osztálynak a végére ért, hanem az érettségi bizonyítványt is megszerezte 1875 június havában.

Ez abban az időben annál feltűnőbb volt, mert Tisza Istvánnak osztálytársai, az u. n. baglyok és vécsek között sok bajszos, szakállas ifjú és nem egy besorozott katonadiák találkozott.

Azt is érdekes följegyezni, hogy mikor 1872 április 19-én a IV. osztályból vizsgázott, a németből nem osztályoztatott, mert Tisza német helyett angol és franciát tanult.

Bármilyen jelentékeny különbség választotta el Tiszát az osztály legnagyobb részétől és bár egyébként is, nevelés, műveltség tekintetében is nagy eltérések mutatkoztak közte és a tanulók tekintélyes többsége között, azért mégis számos osztálytársával egy egész életre szóló barátságot kötött.

E bizalmas barátai, meghitt diákpajtásai jórészt ma is élnek és közülök, akik tehetik, bizonyára ott lesznek a mai lélekemelő ünnepen. — Tudomásom szerint Tisza Istvánnak a közeli diákkörvezetékhez tartoztak: Budaházy Zoltán kir. táblai bír., dr. Csengeri János kolozsvári egyetemi tanár, Poroszlay Gyula ny. szám- tanácsos és főképp Tóth István építész.

E töredékes adatok csak halvány vázlatot nyújtanak gróf Tisza István tanulói pályájáról; a részletes rajz, amely egyszerűen Tisza István serdülőkori fejlődésének beható ismertetése volna, gondosabb tanulmányt és avatottabb tollat kíván.

—r—s—t.

— **Bihar megye megszűnik.** Biharvármegye meg nem szűnt részei Hajdúvármegyéhez akarja a kormány csatolni. — Erre vonatkozólag Sarkad község lakossága azt kívánja, hogy inkább Békésmegyéhez csatolják, mert Gyula, Békésmegye székhelye alig pár kilométerre van Sarkadtól, míg Debrecenbe a többszöri átszállással két napig is kell utazni.

— **Eljegyzés.** Ráczi Elát Debrecen eljegyzte Takács Lajos Debrecen. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Házasság.** Goldstein Frida és Lövinger Márton f. hó 7-én délután 5 órakor Szent Anna-u. 5. sz. alatti lakásunkon tartandó egybekelési ünnepélyére rokonainkat, barátainkat és jóismerőseinket ezúton meghívjuk. (Minden külön értesítés helyett.)

Burger Andor és Farkas Ilonka f. hó 7-én d. u. 4 órakor Arany János utca 20. szám alatti lakásunkon tartandó esküvőnkre, rokonainkat, barátainkat és ismerőseinket ezúton hívjuk meg. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A közigazgatási bizottság ülése.** Tekintettel a beállott nyári forrásokra a közigazgatási bizottság ülései további intézkedésig délután 4 órakor kezdődnek. — Ez intézkedés már a 6-án tartandó ülésen életbe lép.

— **Elismerés Zoltai Lajosnak.** A közgyűlés, méltányolva Zoltai Lajos muzeológus tb. muzeumigazgató érdemeit, részére már régebben 2500 korona évi pótlékot szavazott meg s kérte a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségét, hogy ezt a pótlékot vállalja át az állam terhére. — Most arról értesítette a muzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelősége a várost, hogy Zoltai Lajosnak 31 éves tevékeny városi szolgálatát és a városi muzeum fellendítése körül kifejtett fáradhatatlan és eredményes munkásságát a főfelügyelőség a maga részéről is méltányolandónak találta és ezért részére jutalom képen a város által megadott 2500 kor. működési pótlék kérdésének érintése nélkül 2000 koronát utalt ki. Egyben a főfelügyelőség azt a javaslatot tette a kultuszminiszternek, hogy hagyja jóvá a közgyűlési határozatot, amely Zoltai Lajos részére szükséges pótlékot szavazott meg.

— **Egy német író tragédiája.** Budapesti tudósítónk jelenti: Walden Harry ismert német író felvágta a magá, fia és felesége úterét. O és fia meghalt, az asszony talán életben marad. A borzalmas tett oka a nyomor.

— **Debreceni Menetrend** az új óraszámmal megjelent Gardos könyvesboltja kiadásában. Kapható könyvkereskedésekben, tőzsdékben, újságárusoknál. Ara 5 korona.

— **Az 1919. évi kompetencia-fa.** A városi tanács felhívja a háztulajdonosokat, hogy a még ki nem váltott 1919. évi illetmény fájukat f. évi június hó 30-ig váltásák ki, mivel később jelentkezők illetmény fájukat bizonytalan időben fogják megkapni.

— **Művészi bábszínház a nagyerdőn a vasárnapi gazdász ünnepélyen gyönyörködtető műsorával felnőttek és gyermekek részére olcsó helyárak.** Kényelmes ülések. Magyar művészek közreműködésével. Blattner Géza festőművész igazgatásában. *Először Magyarországon. Mindenki ott legyen.*

— **Állat- és husipari cikk, mezőgazdasági terménykereskedelmi tanfolyam Debrecenben.** Az Országos Menekültügyi Hivatal által e tanfolyamra ideiglenesen felvett hallgatókat felszólítom, hogy a Budapesti Közlöny f. évi április hó 30-iki számában közzétett eln. 728. számú Felszólításban meghatározott kellékek fennforgását igazoló okmányokkal folyó hó 8-án d. e. 11 órakor a Kereskedő Társulat disztermében, Piac-utca 8., végleges felvételiük végett megjelenni sziveskedjenek. A tanfolyam június hó 9-én kezdődik. A jelentkezést elmulasztó hallgatók helyét más hallgatóval tölts be az Országos Menekültügyi Hivatal vezetősége. Greiner Mihály felső keresk. isk. igazgató, a tanfolyam vezetője.

— **Férfi, női ruhákat** majdnem fele áronként fest, tisztít Lengyel, Csapó 95.

— **Rubin Farkas** özvegye divat-áru üzletében mélyen leszállított árak: Blousok, pongyolák, gyermek ruhák, harisnyák, férfi-zoknik és pipere szappanokban.

— **Nyári férfi ingek Frank Edénél.**

— **Vászoncipőfelsőrésznek** elsőrendű anyag, melltartók, leibchenek legolcsóbban Goldstein Karolinánál Miklós-u. 5.

— **Fogtechnikai műterem** és laboratórium József kir. herceg-utca 6. sz. alatt.

— **Mosó áru és Lüsster** legolcsóbban kapható Fischer Adolf és fia, Piac-u. 61.

— **Bőröndök, retikulók, mell-tárcák, cigarettá- és szivartárcák** valódi bőrből Feuermann bőröndősnél, Piac 44.

— **Konfetti és serpentin** minden mennyiségben kapható Hegedüs és Sándor irod. r.-t. papirkereskedésében.

— **Sipkovits Béla** üvegműipari vállalata Sziv-utca 15. Telefon 356. Tükröket gyárt, üvegezt, csiszol, ócska tükröket újja foacsoroz.

— **Bádogos munkák** Fülöpnél Csapó-utca 3. Telefon 917.

— **Erdélyi üzenet...** — **Válasz...** irredenta költemény, zenésítette legényei Bodnár Erzsébet, most jelent meg! Kapható Hegedüs és Sándor irod. r.-t. könyvkereskedésében, Piac-u. 34.

— **Royal-terasz** megnyílt. Fagylalt, jegeskávé állandóan kapható. Minden este elsőrendű zenekar játszik.

SZÍNHÁZ.

A színházi iroda jelentése:

A postás fiú és a huga összes szereplői a közönséggel a nézőtérben mulatják végig ennek a pompás bohózatnak kacagató jeleneteit.

Vasárnap este 8 órai kezdettel kerül színre ez a darab a Csokonai-zínházban, amelyet joggal nevezhetünk a bohózatok gyöngyének. Aki igazán mulatni

akar, az siessen a jegyváltással, mert jegvek már csak mérsékelt számmal kaphatók.

A Reichstadti herceg (saffók), dráma 5 felvonásban, ma utoljára az Apollóban. Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor.

Délibáb. (Matyók-lakodalom) a legjobb magyar film, ma utoljára az Urániában. Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor.

Az utszéli rózsza (Amerikai film) dráma 5 felvonásban és egy Max Linder vígjáték ma utoljára az Arany Bika moziban. Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor.

A haláldadóm nagy kiállításos filmjáték az emberiség 5 korszakából 5 fejezetben. 1 fejezet: A Faraó leánya, történelmi Chr. e. 730-ban. 2. Az átok magva életre kel... történelmi Chr. u. 300 körül. 3. A hadisákmány a népvándorlás idejében. 4. Talált kínos (a középkorban). 5. A torony-szoba titka (történelmi napjainkban). Ezt a nagyszabású filmet hétfőn mutatja be az Apolló.

A császár komédiája történelmi dráma 5 felvonásban, Nagy Napoleon idejéből hétfőn az Urániában.

Hétfőn a mozikban az előadások 7 és 9 órákor.

Csonka Magyarország —
nem ország,
Egész Magyarország —
mennország!

SPORT.

A vasárnapi sportesemények. Diószegi-ut: Fél 6 órákor DMTK—DKASE bajnoki mérkőzés. Fél 4 órákor DMTK II.—DKASE II. szövetségi díj. — Nyiregyháza: 33 FC—NyTVE. — Kiszvárd: UTSE—KSE barátságos mérkőzések. — Hajduböszörmény ATE atletikai verseny. (A versenyen Gáspár Jenő, a híres magyar atléta is részt vesz.)

A DKASE—DMTK mérkőzése elé nagy érdeklődéssel tekintenek sportkörökben. A DMTK méltó revansot akar venni az elmúlt évi 1—0-ás vereségéért, viszont a DKASE is erősen készül, hogy megtartsa magának a bajnokságban a harmadik helyet, mert ha kikap, úgy a DTE egy ponttal megelőzi. A mérkőzés a Diószegi-uti sporttelepen fog lejátszódni d. u. fél 6 órákor. Előzőleg az I. b) csapatok játszanak a szövetségi díjért. Ha a DKASE I. b) a mai mérkőzését megnyeri, úgy a szövetségi díjat megnyertnek tekintheti. A mérkőzésre jegyek Müller H. Fia szállító cégénél előre válthatók.

A Debreceni Munkás Test-edző Egyesület football-szakosztálya hétfőn este 8 órákor ülést tart a Munkás-Otthonban. (Margit-fürdő.)

A DKASE vezetősége felkéri mindazon kereskedelmi alkalmasságot és iskolai diákokat, kik a futballsportot kultiválni óhajtják, hogy egyesületünkbe való felvétel végett Bogon József ifj. intézőnél a keddi és csütörtöki tréningen az üggető-teri sporttelepen jelentkezni sziveskedjenek.

Kérelem. A DKASE elnökségét és a f. hó 2-án tartott választmányi ülésen kiküldött bizottságot felkérem, hogy ma, vasárnap d. e. 11 órákor Sas-u. 3. sz. alatti klubhelyiségünkben okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. — Elnök.

A prágai uszóbajnokságot 100 méteres magyar uszó, Balázs Dezső (III. ker. TVE) nyerte 1 p. 36 mp.-es idővel. Ugyancsak ő lett az 50 m.-es gyorsuszás győztese is.

Minden menekült-bélyeg amelyet megveszel egy könnyecseppet szarít fel.

FUIMUS

REGÉNY 38

IRTA JUSTH ZSIGMOND

Most az előszobában jóféle majoránna és más régies illatok terjengtek. Itt a komorna huga, az egy évve fiatalabb Babette, a szobaleány fogadta őket. Mindkettő öreg, öreg cseléd. Már negyven éve, hogy a hercegnénél vannak, mennének tőle, ijesztik is hetenként legalább egyszer, hogy ott hagyják a faképnél, de mikor aztán a bucsuzásra kerül a dolog, akkor összeül mind a három öreg asszony és keservesen sir s nem tud elválni egymástól.

Stázi néni a két fiuval salonjába ment, a két öreg cseléd meg visszahúzódott. Asalon abban az izlésben volt tartva, mint a Niffor Márfay Anna salonja: nagy virágos kretonnal áthuzott butorok, tarka tapétás falak. A paliszandre állványokon porcellán virágedények, szobrocskák, kis macskák, kutyák, madarak porcellából, a sarokban nagy könyvszekrény, amelyben Kotzenbe, Marlitt, Birchpfeiffer munkái sorakoztak. A falon családi képek, az asztalon különböző himzeit tárgyak, tálcák, szalmából fonott kékkeretek. Majd mind régi, jobb idők emléktárgyai.

A salon butorai mereven az asztal köré rakva, a fal mellett nagy kanapé, amelynek most egyik szögletébe ült egyenes derékkal, de minden merevség nélkül, Stázi Tante. Egy világért se támaszkodott volna.

— Ez jó a fiatal nemzedéknek, szokta volt nevetve mondani — minket másképp szoktattak.

A két fiúnak az asztal végén álló óriási támlásszékekben mutatott helyet, ő maga meg egyik kezét az asztalra támasztva, a másikkal kis csipkekendőjét szorongatva, gerle hangján kezdett fecsegni.

— Na Kinder, örülök, hogy itt vagytok. Gábornak majd gyakran el kell jönnie hozzám, mesélni kell az utjairól. Istenem, milyen messze járt! Ti most utaztok. Az én időmben minden másképp volt. Ha innen Pozsonyig vagy Bécsig eljuthattunk, boldogok voltunk. Pedig fáradtságos ut volt ez is, kocsin eltartott egy hétfőig. A kocsiiban kellett hálnom, mert — tette hozzá fontoskodó arccal — én csak nem hálhattam korcsmai szobákban! Egyszer férjem elé utaztam, őh még negyvennyolc előtt, a lágérba... milyen utakban, milyen rossz kocsin! Akkor akart a komornám először felmondani, — tette hozzá susogó hangon.

— Tán csak nem akar a Franci már megint elmenni a Tante-től?

— Huh! csitt! Halkabban, — sugta ijedten. — Jeszasz, ha meghallják! Hallgatózni szoktak, félek tőlük, kivált Babette-től. A multkor is itt akartak hagyni. Nehéz velők nagyon. Néném-től is azért mentem el, mert nem fértek meg a cselédeivel. El meg nem küldhetem... nem is küldeném őket, — tette hozzá a megindulástól reszkető hangon.

— Aztán mennyi ideje van már itt a néni?

— Innen-onna két éve. Mindig pöröltünk a Crescencével. Ha engem szidott volna csak, nem bántam volna, de mindig Francit, meg Babettet csipked-

te. Aztán az a sok ember fárasztott nála, az a sok penzionált alak, mind az öregségemre emlékeztetett. Ezek az öreg, úgy maradt, megöszült stiftsdámák, öreg generálisok, négykézre játszó Generals-Tochterek... Brr! mondom, én csak a fiataliságó szeretem!

— És azért mégse jár le az ebédekre...

— Tomihoz és Micihez? Én fiatalabb vagyok, mint ők... Ha bécsi vén barátóimmal összejövök, tudom, több vizet zavarnánk, mint ezek ketten. Is-ten bocssás... nem kéne rosszat beszélnem róluik, hisz vendégük vagyok...

(Folyt. köv.)

Női kalapokat

3 nap alatt fest és alakít a „Turul”, Piac-u. 32.

Olcsóbb lett a csokoládé!

Nagy választékban: Friss desszertek, legfinomabb üdítő cukorkák, Valódi emmentáli sajt.

CSEMEGEÜZLET

Hungária-kávéház mellett.

Veszek! Cserétek! Eladok!

Régi nemes Aranvat, Porcellánokat, Ezüstöt, antik Platinát és Tártyákat hamis fogakat Legmagasabb napi áron veszek Gritsch, Verhőcz-u. 2. Ivarkamara

„Import” bükkhasáb és varga tűzifa,

cséplési és üzem kőszén, méz, portlandcement waggontételekben azonnali szállításra napi áron kapható. POLLÁK ZSIGMOND Debreczen, Miklós-utca 13. szám alatt. Telefon 4—41.

Mindenféle archív, szépség-hibát, májfolt, pattanást, szemölcsöt és 10 nap alatt eltávolít

Kozmetika intézetem Széchenyi-utca 16. szám.

LÖWY SÁNDOR és JÓZSEF

tanagykereskedők BUDAPEST WIEN I. V., Balvány-u. 5. Adlerg. 12. Sürgőnyeim: LÖWY X BUDAPEST.

Tűzifa, épületfa és szerszámfa waggontételekben

Bélyegzőgyár és vésőintézet

PAULO I. Telefon: 13-65.

„AESCULAP”

KÖTSZERGYÁR ajánlja betegápolási és egészségügyi cikkeit!! BUDAPEST VI. ker., Ó-utca 7. sz. alatt

Ha külföldre utazik, idegen pénzsükségletét — legolcsóbban szeresheti be

MARKOVITS

bankirodájában, Piac-utca 63. szám alatt, az udvarban. Telefon 5-65.

Miért törí a fejét?

amikor mindenki tudja, hogy la. pörkölt kávé 50 kg. vételnél 88 K kgként kisebb m. nyiságánál 82 K la. pörkölt kávékeverék 50 kg. vételnél 82 K kisebb mennyiségénél 86 K 2-es Mágna-erőm friss áru tolja 32 korona. Mindenféle tűszer, gyarmatáru és vegytermék megrendelések a beérkezés alkalmával érvényes legolcsóbb napi áron teljesítettek. KOMLÓS és TSA. Budapest, Bajza-utca 44. Távirat cím KLEINOK Budapest

Száraz tűzifa

öles- és aprított fa a legolcsóbb napi áron azonnali **mész** hófehér szállításra, ... mész rabos és olott cement, kátránypapír, cserép, téglá, beszerezhető vagononként is BARTHA FATELEPEN, Ispotály-u. 3. b. Telefon 785.

Legjobban és legolcsóbban vásárolhat a

Dr. Hegedűsné Gyermek divatházában, Simonffy-u. 2. kész babiluhákat és gyermekruházati cikkeket!

Dollárt

és más idegen pénzeket legdrágábban vesz Gótsch Sándor bankirodája Piac-u. 38. szám alatt, 1. emelet.

„FRICZI”

kalapszalokban a legjobb kalapok nagyválasztékban állandóan kaphatók Városházával szemben.

Mindenféle lakatos szakmába vágó munkát elvállalok

Uj tűzhelyek és kályhák állandóan raktáron :: **FEKETE LAJOS** lakatosmester, Piac-u. 66. sz. :: Telefon 737.

Szénagyűjtőt szőlőzuzót és borsajtót

legjobb minőségben és előnyös áron szállít a **Debreczeni Mezőgazdasági Gépgyár Részv.-társ.**

Eladó ingatlanok.

Vagyonközösség megszüntetése folytán azonnali eladás alá kerülnek a következő ingatlanok:

1. Kigyó-utca 6. szám alatti ház, 5 rendbeli 1 szoba, konyha, lakással, körülbelül 400 négyzetföldű udvar, kert, istálló. Gazdálkodóknak kiválóan alkalmas.
2. Tócskertenben, Aczél-utca 16. sz. alatti ház, 1 szoba, konyha, mellékhelyiségekkel álló lakással, 1400 négyzetföldű gyümölcsös.
3. Keresztési-utca 78. szám (Bihari-telep) alatti ház, 4 rendbeli 1 szoba, konyha lakás, nagy udvarral, kerítéssel.
3. Márton Kálmán utcán 300 négyzetföldű ház hely.
5. Kemény-utcán 300 négyzetföldű ház hely.

Bővebb felvilágosítást **dr. Fráter Lajos** ügyvéd ad, Plac-utca 78. szám alatt. : : : : Telefon 473. sz.

Bámulatolcsó árak bluzokban

Batiszt 150 K
Sefir 195 K
Frensch 250 K
Szines opál 300 K
Fehér himzett etamin 350 K
Himzett alsószoknya 280 K

Néparuházban,
Plac-utca 19. szám alatt.

Elektromos szivattyukat, áramátalakítókat, transzformátorokat raktárról szállít, javítás. **Fehér Miklós Gépgyár** r.t. elektromos osztálya Budapest V., Váci-ut 80.

Könyvtárakat és egyes műveket is legmagasabb áron vásárol

Aczél Henrik
modern antiquáriuma
Első Takarékpalota.

Kívánatra házhoz megyek megtekinteni.

Fűszerkereskedők figyelmébe !!

Szeszből készült tiszta **ecetet**

legolesóbban szállít

Gyári ecetraktár
Csapó-u. 28. Telefon 1090.

Szobafestő-, mázólo-
munkát legmodernebb kivitelben jutányosan vállalok, vidéken is

Weisz Móric
HATVAN-UTCA 52. SZÁM

DOLLÁRT DOLLÁRSEKKEKET

és mindenféle idegen pénzt legdrágábban vásárol, **külföldi kifizetéseket** legelőnyösebben teljesít

PÉNZVÁLTÓ ÜZLET
Debreczen, Plac-utca 67. szám (Frohner-szálloda). Telefon 407.

Cérna-árak,

Schweizeri himzések gyári raktára.

harisnyák, zsebkendők, fejkendők, himzések, szallagok, gépselymek, himzőselymek, gombárak minden kivitelben. Cigarettapapírok, hűvelyek, galanterie cikkek szolid és legolesóbb bevásárlási forrássa:

CSILLAG ADOLF
rövidáru nagykereskedése
Debreczen, Bádógos-utca 1., Tisza-palota

Telefon 409. sz.

APRÓ HIRDETESEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 15 korona, minden további szó 1:50 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 20-., minden további szó K 2-
Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számíttatnak.

POSTA.

Házasságokat
a legnagyobb diszkrécióval közvetít. Több mint ezer jobbnál jobb partit előjegyezve. Adásvételi és házasságokat közvetítő iroda, Hajó-u. 16.

VÉTEL.

Ecetsav és ecet
nagyban és kicsinyben legolesóbban beszerezhető **Steinberger Dezső** ecetgyárában. Simonffy-utca 14. sz.

Ólmit
bármily mennyiségben veszünk, akár egész, akár tört vagy darabos állapotban. Plac-utca 49. II-ik udvar.

ELADÁS.

Élesztő
naponta frissen kapható nagyban, kicsinyben — Kupfer Ignác liszt- és fűszernagykereskedésében, Bádógos-utca 2.

Mezőgazdasági vagy anyagok, kétkő, permetező anyagok, benzín, gépolajok, carbolineum, kocsikenőcsők stb. gyári áron beszerezhető Vegyipari szaküzlet Hatvan-utca 11.

Izletes barna kenyér
1 kg. 14 kor.

a Korona Gőzkenyér-gyár lerakataiban

Sas-utca 3.
Hatvan-utca 17.
Szentanna 49.
Péterfia-u. 60.
és minden jobb fűszerüzletben.

Mindenféle
új és használt butorok legolesóbban beszerezhetőek Plac-utca 37. (Kis-templombazár.)

Friss
élesztő gyári áron — Rosenthalnál, Csapó-utca 19., kapu melletti helyiségben legolesóbban állandóan kapható.

Modern ház
parkirozott szobákkal, két szoba fürdőszobával, azonnalra beköltözhető, eladó. Értekezni lehet: Ohlbaum-iroda, — Plac-utca 75.

Jagszekerények
kerti butorok, nyugágyak, angol rakettek, angol tennisz labdák, fociból labdák, bőr sandalok, uszónadrágok óriási választékban legjutányosabban beszerezhetőek

Rosenberg Emilnél,
Plac-utca 52. szám

Abronsvas,
teljesen új, kgr.-ként 15 K-ért kapható a kiadóhivatalban.

Paplanvarrodában
minden szakmabeli munkát készítenek szépen, jutányosan. Kész áruk állandóan raktáron. Debreczeni, Kossuth-utca 11.

Bőrbutorokat
festek, javítok, kárpiros munkát jutányosan vállalok. Diványokat, hencsereket, — matracokat raktáron tartok. Szántó kárpiros, Zugó-utca. Telefon 1119.

Ipari
vegyszeranyagok, festékek, olajok, anilinek, benzín, terpentin, schellak stb. gyári lerakata Vegyszerüzlet, Hatvan-utca 11.

Legszebb
és legjobb fényképeket készít Bagdi fényképész, Plac-utca 9.

Eladó
egy sötét kék öltöny közep termékre. Hunyadi-utca 21., keresztépület.

Háztartási
vegyszeranyagok, sütőpor, bicarbóna, cipőkrémek, kéklítő stb. legolesóbban beszerezhetőek Hatvan-utca 11.

Gyermekruhákat
mérték szerint olcsón és gyorsan készített hozott kelmékből fiuknak is : : : : :
dr. HEGEDÜSNÉ
Gyermek divatháza,
SIMONFFY-U. 2.

A legszebb nő
Földes-féle haj-, arc- és kézkozmetikumokat — használ. Főlerakat Hatvan-utca 11.

Tiszta
egész ives makulatura
(újságpapír) kapható 5 és 10 kilós csomagokban a kiadóhivatalban. Plac-u. 49.

Kereskedők
érdeke, Abadie cigarettapapírt Mayernál vegye, Simonffy-utcán.

Eladó
házak, földek, villák, — szőlők, 780 hold föld bérletbe adó. — Iroda: Hajó-utca 16.

KERESLET.

Aranyat, mindenféle ezüstöt, briliántot, gyöngyöt vesz Steiner Mihály, Hatvan-utca 2. szám, 1. emelet.

Lapkihordó
asszony felvétetik
lapunk kiadóhivatalában,
PIAC-U. 49. SZ.

Fehérnemű
varáshoz kézi és tanuló lányok felvétetnek. Berkovits, Török Bálint 2.

Általános
irányú nőképzőmunka tanfolyam nyílt meg Csapó-utca 33. sz. alatt, melyen a brüsszeli-, csetneki-, flé-, frivolita-vert csipkéket, kalotat szegi és más himzéseket, aszurozást, bluzok, ruhák kótését stb. lehet tanulni. Beiratások délután 3-5-ig

Fiatal,
jó megjelenésű, gazdasági és háztartási teendőkben jártas asszony a közeli környéken gazdaságonyi vagy házvezetői állást keres. Kéri a címet a kiadóhivatalba leadni.

Zenészek!
Mindenféle vonós hangszerrel játszó rutinizott zenészek felvételnek a Pavillon-laktanyába. Jelentkezni lehet minden nap d. e. 9-12 óráig Nöth ezredkarnagynál, Pavillon-laktanya Debreczen. Csak gyakorlattal bíró zenészek jelentkezzenek!

Intelligens
fiatal, vidám, magyar vagy német kisasszonyt — keresek kis leányka mellé. Simonffy-ut 17.

Egy
fűszer detail és angró szakmában jártas segéd helyben vagy vidéken alkalmazást keres ünnepek betartásával. Friedl Mór Nyiregyháza, — Csipke-u. 18.

Munkára
szőlőmoly irtására ifjak és leányok 13 évkortól jelentkezhetnek. — Stern, Arany János-utca 42.

VEGYES.

Plissézozást,
gouvrirozást harangszoknyákból is készít Farkas Bella, Arany János-u. 20.

Aranyat,
ezüstöt, briliánsokat magas napi áron vesz Bródi Miklós ékszerész, Plac-utca 37. Kistemplom bazár.

Haszonbérbe
vennék 2-300 holdas jó minőségű szántóföldből álló tanyabirtokot, — megfelelő épületekkel ellátva. Cím a kiadóhivatalban.

Mindenféle
női- és gyermekruha, valamint bolti ruha varrást legjutányosabban vállalom. Homok-utca 4. szám, 3 ajtó.

Német
órákat adok és házhoz is megyek. Cím a kiadóhivatalban.

Főtérhez közel, igen szépen berendezett — **üzlethelyiség**
gyári üzem részére alkalmas világos pincehelyiséggel azonnal átadó. Cím a kiadóhivatalban.

Felelős szerkesztő:
Dr. Hegedüs Loránt

Kiadó:
Hegedüs és Sándor
irodalmi és nyomdai r-t